

บันทึก

เรื่อง อำนาจและหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดของพนักงานศุลกากร

ตามหนังสือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๑๒๒๗/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาของกระทรวงการคลังว่า นายด่านศุลกากรมีอำนาจหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดต่อบทกฎหมายศุลกากรนอกเขตของด่านศุลกากรได้อย่างไรหรือไม่ ยกตัวอย่างว่า นายด่านศุลกากรเกาะยาว จังหวัดสตูล สืบทราบว่ามีกบฏลักลอบนำน้ำตาลทรายหนีศุลกากรเข้ามาในราชอาณาจักร และซุกซ่อนเก็บไว้ในร้านค้าในอำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลาแห่งหนึ่ง และในอำเภอเมือง จังหวัดตรังแห่งหนึ่ง อันเป็นสถานที่อยู่นอกเขตด่านศุลกากรเกาะยาวและนอกเขตจังหวัดสตูล นายด่านศุลกากรเกาะยาวจะมีอำนาจไปทำการจับกุมร้านค้าดังกล่าวได้หรือไม่ เพราะตามกฎหมายศุลกากรและทางปฏิบัติ ไม่ได้ระบุเขตอำนาจในการจับกุมของด่านศุลกากรไว้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ได้พิจารณาเรื่องแล้วมีความเห็นว่า ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยในที่นี้ คือ นายด่านศุลกากรมีอำนาจหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดต่อบทกฎหมายศุลกากรนอกเขตของด่านศุลกากรที่ตนประจำอยู่ได้อย่างไรหรือไม่ มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ได้กำหนดอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายว่าด้วยศุลกากรไว้ว่า “ถ้าพบผู้ใดกำลังกระทำความผิด ถ้าพยายามจะกระทำความผิด ถ้าใช้ ถ้าช่วย ถ้ายุยงให้ผู้อื่นกระทำความผิดต่อบทพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจับผู้นั้นได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ แล้วนำส่งยังสถานีตำรวจพร้อมด้วยของกลางที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ถ้าพยายามจะกระทำความผิดเพื่อจัดการตามกฎหมาย และถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดพระราชบัญญัตินี้ก็ดี ถ้ามีสิ่งของไปกับตัวอันเป็นของที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมาแล้วถ้าอาจได้กระทำความผิดขึ้นก็ดี พนักงานเจ้าหน้าที่อาจจับผู้นั้นส่งไปจัดการโดยทำนองเดียวกัน...” และมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้นิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ให้ความหมายและกินความรวมถึงพนักงานใด ๆ ซึ่งได้แต่งตั้งให้มีหน้าที่เฉพาะการอาชญาพนักงานใดซึ่งกระทำหน้าที่โดยเฉพาะในกิจการตามหน้าที่ของตนโดยปกติ โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวนี้ ปัญหาที่ว่านายด่านศุลกากรจะมีอำนาจจับกุมผู้กระทำความผิดได้เพียงใดจึงขึ้นอยู่กับพฤติการณ์การจับกุมนั้นเองว่า ได้กระทำไปในฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือไม่ ถ้าได้กระทำไปในฐานะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว การกระทำนั้นก็ได้อธิบายได้ว่า ได้กระทำไปโดยมีอำนาจที่จะกระทำได้ คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ในกฎหมายว่าด้วยศุลกากรดังกล่าวข้างต้น ได้ให้ความหมายโดยแจ้งชัดแล้วว่า หมายถึงพนักงานใด ๆ ซึ่งได้แต่งตั้งให้มีหน้าที่เฉพาะการ หรือพนักงานใด ซึ่งได้กระทำ

หน้าที่โดยเฉพาะในกิจการตามหน้าที่ของตนโดยปกติ นายด่านศุลกากรเกาะยาว จังหวัดสตูล ได้  
ชื่อว่าเป็นพนักงานซึ่งกระทำหน้าที่โดยเฉพาะในกิจการตามหน้าที่ของตนโดยปกติ คือ กิจการที่  
เกี่ยวกับราชการศุลกากรเกาะยาว จังหวัดสตูล การปฏิบัติการจับกุมผู้กระทำความผิดในเขต  
จังหวัดสงขลาและจังหวัดตรังที่กระทรวงการคลังว่ามา มิใช่เป็นกิจการที่อยู่ในหน้าที่ของราชการ  
ศุลกากรเกาะยาว จังหวัดสตูล ฉะนั้น นายด่านศุลกากรเกาะยาว จังหวัดสตูล จึงมิได้เป็นพนักงาน  
เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการจับกุมที่วันนั้น ด้วยเหตุนี้ นายด่านศุลกากรเกาะยาว จังหวัดสตูล จึงไม่  
มีอำนาจทำการจับกุมตามที่วันนั้นได้

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๐๓